turgaus grindiniu, t. y. būti jo pagrindu. Giliau pasirodė pilkos griuveningos žemės sluoksnis. Šio sluoksnio apačioje, 60–65 cm gylyje griuvenų buvo labai tiršta. Jas sudarė čerpių ir plytų duženos. Pagal statybinę keramiką bei glazūruoto indo šukę pilkos žemės sluoksnis ir griuvenos gali būti datuojamos XIX–XX a. I puse. 65–70 cm gylyje iš karto po griuvenomis pasirodė natūralus balsvas priemolis – įžemis.

Šurfe 5 žemės paviršių dengė 2 užpiltiniai XX a. sluoksniai: 20 cm storio pilka žemė ir 10 cm storio rusvas smėlis. Giliau pasirodė pilkos, vietomis su smėlingais lęšiais žemės sluoksnis. Sluoksnyje pasitaikė XIX–XX a. datuojamų radinių: koklių fragmentų, stiklinio vyno butelio dugnas, 2 kaltinės geležies vinys, skaidria glazūra padengtas indo pakraštys. Kartu su jais rastas ir vienas gerokai ankstesnio laikotarpio dirbinys – bronzinio kabučio fragmentas (2:4 pav.). Artimiausios analogijos, tačiau neidentiški radiniai, yra žinomi iš Žvilių (Šilalės r.) ir Žaduvėnų (Telšių r.) romėniško laikotarpio kapinynų. Tokie dirbiniai datuojami II a. pabaiga – III a. 85–100 cm gylyje šurfe 5 buvo pasiektas natūralus gruntas – rusvas priemolis.

Šurfuose aptikti XX a. supiltiniai sluoksniai, XIX–XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis galbūt su pavieniais XVIII a. radiniais bei II–III a. datuojamu pusmėnulio formos bronziniu kabučiu. Šis dirbinys į XIX–XX a. pradžios kultūrinį sluoksnį galėjo pakliūti iš suardyto romėniško periodo kapo. Tikėtina, kad kapinynas buvęs Turgaus aikštės vietoje arba kažkur toliau, o priešistorinis dirbinys į Turgaus aikštę pakliuvo kartu su kasamu smėliu. Jokių aikštės grindinio pėdsakų nepastebėta – jis buvo išardytas XX a. II pusėje. Išlieka tikimybė, kad vykdant didesnius tyrimus aikštėje bus aptikti buvusių dvaro ar kitų pastatų, galbūt ir geležies amžiaus kapinyno liekanos.

The field evaluation in Turgaus Square

In 2010, at the order of Klaipėda District Municipality, five 2 x 2 m test pits were excavated in the roughly 3500 m^2 Turgaus Square in Priekulė (Fig. 1). The test pits contained 20th-century fill layers, a 19th – early 20th-century cultural layer sometimes with isolated 18th-century finds (including buttons, Fig. 2:1–3) and a 2nd–3rd-century crescent-shaped bronze pendant (Fig. 2:4). This artefact could have gotten into the 19th – early 20th-century cultural layer from a destroyed Roman era burial. It is likely that the cemetery was at the site of the Turgaus Square or somewhere further away and the prehistoric artefact reached the Turgaus Square together with sand that was brought in. No traces of the square's paving were noticed as it had been removed in the second half of the 20th century. The probability remains that in conducting larger excavations in the square, the remains of the former manor or other buildings and perhaps the remains of an Iron Age cemetery will be discovered.

SALANTAI

Romas Jarockis

Tyrinėjimai Salantuose

2008 m. Salantų miesto (Kretingos r.) istorinėje dalyje L. Deveikytė vykdė žvalgomuosius tyrimus, kurių metu ištirti 28 šurfai (iš viso 52 m^2). Šurfuose aptiktas kultūrinis sluoksnis su XVII–XX a. datuojamais radiniais (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 372–373).

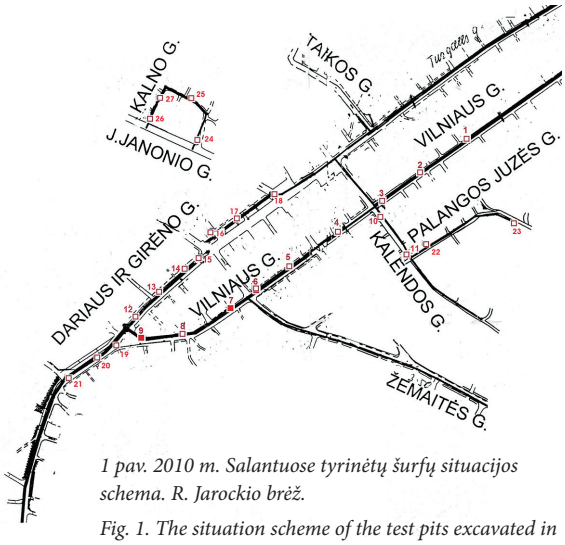

1 pav. 2010 m. Salantuose tyrinėtų šurfų situacijos schema. R. Jarockio brėž.

Fig. 1. The situation scheme of the test pits excavated in Salantai in 2010.

0 5 cm

2 pav. Šurfe 9 aptikti plokštinių koklių fragmentai. R. Jarockio nuotr.

Fig. 2. The panel stove tile (Blattkachel) fragments discovered in test pit 9.

2010 m. Salantų miesto istorinėje dalyje archeologiniai tyrimai vyko 3 etapais. Rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais Laivių, Vilniaus, A. Salio, Taikos bei Kalno gatvėse bei Turgaus aikštėje vykdyti žvalgymai, kurių metu 1 km ilgio elektros kabelio tranšėjose fiksuotas XIX a. pabaigos – XX a. kultūrinis sluoksnis. Rugsėjo–spalio mėn. Dariaus ir Girėno, Vilniaus, Žemaitės, Kalendos, Kalno, J. Janonio ir Palangos Juzės gatvėse suprojektuotų nuotekų trasų vietose vykdyti žvalgomieji tyrimai. Jų metu buvo ištirti 23 2x2 m ir 4 1x2 m dydžio šurfai – iš viso 100 m² plotas (1 pav.). Vilniaus gatvėse kastuose šurfuose 6, 7, 9 po XIX a. pradžia datuojamu grindiniu 50–80 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus fiksuotas iki

3 pav. Perkasos 1 V sienos profilis. R. Jarockio nuotr.

Fig. 3. Profile of the W wall of trench 1.

30 cm storio kultūrinis sluoksnis. Pagal archeologinius radinius – plokštinių koklių duženas ir buitinės keramikos šukes – jis datuojamas XVII–XVIII a. (2 pav.). Turgaus gatvėje ištirtuose šurfuose 16–18 aptiktos pastatų liekanos ir archeologiniai radiniai datuojami XVIII–XX a.

Lapkričio mėnesį Vilniaus gatvėje vykdyti archeologiniai tyrimai, kurių metu šurfų 6, 7 ir 9 vietose buvo ištirtos 3 perkasos, kiekviena 2x10 m dydžio – iš viso 60 m^2 plotas. Tyrimų metu nustatyta, kad perkasos 1 centrinėje dalyje, kuri ribojasi su šurfu 9, 25–30 cm storio kultūriniame sluoksnyje (3 pav.) aptikti pavieniai plokštinių koklių fragmentai ir buitinės keramikos šukės datuojamos XVII–XVIII a. Perkasose 2 ir 3 (šurfų 6 ir 7 vietos), maždaug 10 cm storio kultūriniame sluoksnyje archeologinių radinių neaptikta.

The investigations in Salantai

In 2010, investigations were conducted in three stages in the historic part of Salantai (Kretinga District). In stage I, a watching brief was conducted on Laivių, Vilniaus, A. Salio, Taikos, and Kalno Streets and in Turgaus Square and a late 19th–20th-century cultural layer was recorded in the 1 km long power line trench. In stage II, 23 2 x 2 m and 4 1 x 2 m test pits (a total of 100 m^2) were excavated at the site of the planned sewer line on Dariaus ir Girėno, Vilniaus, Žemaitės, Kalendos, Kalno, J. Janonio, and Palangos Juzės Streets (Fig. 1). Under the early 19th-century paving on Vilniaus Street, a cultural layer up to 30 cm thick with sherds of 17th–18th-century panel (*Blattkacheln*) stove tiles (Fig. 2) and household pottery was recorded at a depth of 50–80 cm below the current ground's surface. In stage III, three 2 x 10 m trenches (a total of 60 m^2) were excavated at three locations on Vilniaus Street and a 25–30 cm thick cultural layer (Fig. 3) with isolated 17th–18th-century panel stove tile fragments and household potsherds was found in one trench.

SEMELIŠKĖS

Linas Girlevičius

Tyrimai Semeliškėse, Užupio gatvėje 20

2010 m. gegužės mėnesį atlikti žvalgomieji tyrinėjimai Semeliškių miestelyje, Užupio g. 20 (Elektrėnų sav.). Čia numatoma rekonstruoti buvusių parapijos namų pastatą, į ŠV nuo šio pastato įrengti automobilių stovėjimo aikštelę bei atkurti Užupio gatvės dalį, esančią į ŠV nuo Šv. Lauryno bažnyčios (Užupio g. 22). Teritorija, kurioje planuojama atlikti statybos ir rekonstrukcijos darbus, patenka į valstybės saugomo kultūros paveldo objekto – Semeliškių miestelio (UK 17106) teritoriją.

Archeologiniai tyrimai šioje miestelio dalyje iki šiol nebuvo atliekami. Bažnyčia Semeliškėse pirmąkart pastatyta 1501 ar 1502 m. Dabartinis Semeliškių Šv. Lauryno bažnyčios pastatas statytas apie 1783 m. 2007 m. keičiant bažnyčios grindis, po jomis rastas laidojimo rūsys – požeminis koridorius su šonuose esančiomis kriptomis. Numatomas rekonstruoti Šv. Lauryno bažnyčios parapijai priklausantis medinis pastatas pastatytas 1932 m. Po jo V dalimi yra rūsys.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu ištirti 6 šurfai, tyrinėtas 14,8 m^2 plotas. Archeologinių radinių aptikta visuose šurfuose. Kultūri-